

ECONOMIA INTERNACIONAL

Opinió

TOMÀS CASAS
UNIVERSITY OF
ST. GALLEN

El Brexit, en cas que s'acabi produint, serà tant una sortida com una entrada. La setmana passada, el president Donald Trump va oferir un tractat de lliure comerç a la Gran Bretanya quan aquesta surti de la Unió Europea, i és difícil no pensar que l'administració americana està dissenyant un nou ordre per a la correlació de forces emergent al tauler mundial. La visió consistiria en tenir menys aliats, però millors. Aliats amb els quals la integració serà molt profunda en àrees que van des del comerç a la seguretat. Aliats de debò, amb els quals assolir objectius estratègics de llarg abast. Aquest escenari podria deixar Europa en fora de joc.

El futur és d'una complexitat i d'un risc enormes, i els Estats Units han decidit que la UE no és de fiar. No perquè representi uns valors i promogui una versió del relat occidental diferenciat de l'americà, sinó perquè és un actor mancat d'estructures de lideratge, inoperatiu i regional. En aquests moments d'inflexió, Amèrica es vol apropiat de tot allò que li és útil i deixar anar llast, tal com faria qualsevol gran potència en la seva situació.

Quina és la tessitura que porta els EUA a un canvi d'estratègia? El poder relatiu minvant. Un principi cabdal de geopolítica és que el primer estat del sistema, la primera potència, maximitzi la distància que manté amb el segon. La Xina i altres potències no occidentals en ascens són l'argument estructural que explica que Amèrica es replantegi què és ser líder i què és no ser-ho.

Bloc anglosaxó

De les cendres de la Segona Guerra Mundial en van sorgir uns Estats Units sense competència. L'URSS va ser una potència parcial, impressionant en el sentit militar i ideològic, però no en l'econòmic, financer o tecnològic. Les grans potències solen te-

L'altra cara del Brexit

Si surt de la UE, el Regne Unit serà part d'una nova aliança amb els EUA per un renovat ordre global

El president Trump i el
premier Boris Johnson.

STEFAN ROUSSEAU / GETTY

nir grans rivals, i d'ençà del 1945 vivim en una anomalia històrica. Primer, pel poder hegemònic de la primera potència. I segon, perquè els EUA van ser summament generosos, oferint al món un model imperial no extractiu. Mai cap superpotència havia ofert accés ple als seus mercats, o la seguretat gratuïta als seus protegits. Avui Amèrica ja no es pot permetre aquestes bondats: els seus recursos tecnològics, militars i econòmics tenen nous límits relatius.

El tracte dels Estats Units a la Unió Europea i a altres poders intermedis agafarà, per tant, un altre caire. Que Groenlàndia esdevingués americana en la propera dècada (tal com ha plantejat Trump recentment) seria part d'aquesta lògica. Una lògica que atorga un alt valor al Regne Unit. A Occident les tecnologies clau les avancen els anglosaxons, i els anglesos són una bona peça d'aquest ecosistema. L'entramat financer londinenc és essen-

Incertesa
Amb un mal Brexit, la UE hi podria perdre més que la Gran Bretanya

cial per al funcionament de l'economia mundial, i insubstituïble per més que París o Frankfurt s'ho proposin. Ara els britànics han estat forçats a triar bàndol. Mitja dècada després d'un Brexit sabríem si la seva integració amb els Estats Units ha fructificat i si la seva sortida europea i entrada en el paraigua americà ha sortit a compte.

En aquest context, es va negar als britànics una UE a la carta (*cherry picking*, en el concepte anglosaxó). En el fons, hauria estat una solució legítima i eficient en una UE que inclou la diversitat de Londres i Bucarest. Brussel·les s'imagina la Unió Europea com una superestructura necessària i suficient, mentre que els seus tecnòcrates i els caps dels estats nació europeus no són plenament conscients que la partida del Brexit s'està lliurant a escala global. S'hagués hagut de lluitar més per satisfer Londres i evitar-ne la sortida. Tot el con-

trari que s'ha fet, com a cirereta del pastís, amb el famós *backstop* irlandès. Un "insult", segons em comenta un company anglès, per a l'orgullosa Gran Bretanya, que sap que sempre pot triar Washington com a alternativa. I això malgrat que ara la UE necessita la vitalitat i els plantejaments de la segona economia d'Europa més que mai.

Europa afrancesada

El motor industrial d'Europa –les grans empreses alemanyes– han perdut confiança en si mateixes. L'euro, barat gràcies a Grècia, Itàlia, Espanya i també França, ha donat ales a les exportacions de l'eurozona, però al mateix temps ha minvat la seva competitivitat: només cal comparar Alemanya amb la Suïssa del franc fort. Els darrers temps han estat testimoni d'espectaculars superàvits comercials alemanys i, tanmateix, el 2019 és l'any en què, per primera vegada, Alemanya no es veu capaç de competir amb la Xina en el mercat obert. Què vol dir tot això en termes Brexit?

Importants empreses alemanyes demanaran protecció a l'estat, proposaran barreres comercials i altres subsidis. Sense el Regne Unit, el model estatista no té contrapès. És a dir, la Unió Europea s'afrancesarà. Vet aquí el drama del Brexit. A la llarga, les economies competitives, com Holanda o Dinamarca, poden repensar-se si els convé continuar, utilitzant la tosca metàfora del parlamentari britànic Douglas Carswell, "lligats al cadàver" de la UE. En aquest sentit, el Brexit com a *sortida* és més un problema europeu que britànic. En canvi, el Brexit com a *entrada* opera al tauler mundial.

Òbviament, no és gens clar com serà el Brexit, tot i que la reina Elisabet II facilités els anhels del primer ministre Boris Johnson ordenant la suspensió del Parlament de Westminster la setmana passada. A Londres, tan poderoses són les forces que aposten per un futur americà com les que en prefereixen un d'europeu. En aquest joc de final incert, la UE, amb un mal Brexit, hi podria acabar perdent més que la Gran Bretanya. —

Sabies que entre aquest any i el 2021 deixaràs de pagar peatges a l'AP-7?

Descobreix informació com aquesta al nou butlletí d'Ara Economia, creat pel seu cap, Àlex Font Manté, i tota la secció

NOU BUTLLETÍ
ARA ECONOMIA

Inscriu-t'hi de manera gratuïta a:
recursos.ara.cat/butlleti-economia

ara.cat